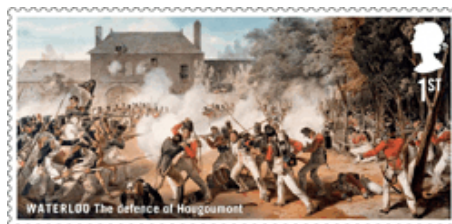

NAPOLEON DE DE SLAG BIJ WATERLOO

Op 18 juni was het precies 200 jaar geleden dat de Slag bij Waterloo plaatsvond, het militaire treffen dat de definitieve nederlaag betekende voor de Franse troepen en een einde maakte aan de politieke aspiraties van de Franse Keizer, Napoleon Bonaparte. De uitkomst van deze slag had grote consequenties voor vele landen in Europa. Vele landsgrenzen moesten opnieuw worden bepaald en ook staatkundige hervormingen waren nodig, zo werden bij het Congres van Wenen in 1815 de noordelijke en zuidelijke Nederlanden verenigd tot één koninkrijk. Uiteraard hebben al deze gebeurtenissen ook hun weerslag gehad in de filatelie, diverse landen hebben aandacht geschonken aan deze grote, beslissende slag.

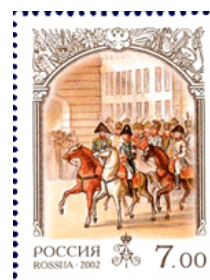

Centrale figuur in deze hele geschiedenis is natuurlijk Napoleon Bonaparte. Hij werd op 15 augustus 1769 geboren in Ajaccio (Corsica) als tweede zoon van een adellijke en zeer rijke advocatenfamilie. Al op jonge leeftijd kreeg hij op het Franse vasteland een gedegen militaire scholing, waarbij hij tot artillerieofficier werd opgeleid. Na de Franse revolutie in 1789 maakte Napoleon Bonaparte grote indruk bij het Franse Revolutionaire bewind met zijn optreden tijdens het Beleg van Toulon, waarop hij werd benoemd tot bevelhebber van de artillerie van het Armée d'Italie, het Franse leger aan het Italiaanse front. In 1795 sloeg hij op bloedige wijze een royalistische opstand in Parijs neer. Hij werd vervolgens bevorderd tot brigadegeneraal

en kreeg op 2 maart 1796 het bevel over het Armée d'Italie.

Na een triomftocht door Parijs met de Italiaanse oorlogsbuit zette Napoleon Bonaparte een expeditie naar Egypte op touw met een tweedelig doel: Frankrijk een grotere koloniale macht te laten worden dan het Verenigd Koninkrijk en de Britten treffen in het hart van het Britse Rijk. Het Directoire (destijds het Franse revolutionaire bewind) zag niets in de plannen van de in macht rijzende Napoleon Bonaparte.

Napoleon Bonaparte wist echter door te zetten en vertrok in 1798 naar Egypte.

Enmaal in Egypte aangekomen en onderweg naar Caïro werd het leger, dat geen ervaring had met dit soort klimaatomstandigheden en droogte, geteisterd door hitte, uitdroging en ziekte. Uiteindelijk zouden hierdoor meer soldaten sterven dan op het slagveld. Napoleon behaalde een overwinning in de Mamelukken in de slag bij de piramiden. Ondertussen stond het Italiaanse front op instorten en was de terugweg afgesloten doordat de Franse vloot in de Slag bij de Nijl was verslagen door de Britse vloot onder bevel van Horatio Nelson. Napoleon zag dat de situatie hopeloos was. Hij verliet Egypte, wist langs de Britse vloot te komen en keerde terug naar Frankrijk.

In 1799 kwam het Directoire in steeds groter wordende binnenlandse problemen, terwijl Frankrijk werd bedreigd door buitenlandse mogendheden in de Tweede Coalitie tegen Frankrijk (Groot Britannië, Oostenrijk en Rusland). Het land werd geteisterd door inflatie, enorme staatsleningen, grote armoede, een slecht functionerende ambtenarij en corruptie.

Emmanuel Joseph Sieyès, een van de leden van het Directoire, plande een staatsgreep om het Directoire omver te werpen. Hij vroeg Napoleon Bonaparte om hierbij militaire steun te verlenen.

Na deze staatsgreep van 18 Brumaire op 9 november 1799, wilde Sieyès oorspronkelijk een soort president als staatshoofd aanstellen, een functie die hij voor zichzelf in gedachten had. Bonaparte wees dit idee echter af en dwong een andere regering af, het Consulaat, met drie consuls die voor drie jaar benoemd werden aan het hoofd van de regering. Bonaparte, die de militaire macht in handen had en grote populariteit genoot, kon zich zelf naar voren schuiven als eerste consul. Hervormingen in het staatsbestel leidden tot de instelling van het Tribunaat en een Raad van State.

In de daarop volgende jaren schakelde Napoleon zijn tegenstanders stap voor stap uit en trok alle macht naar zich toe. Na een mislukte aanslag op zijn leven op 24 december 1800, gepleegd door Royalisten, gaf Bonaparte de schuld aan de Jacobijnen en deporteerde 130 prominente Jakobijnen naar Guyana. Ook ontnam hij de gekozen Assemblée alle wetgevende macht, de Senaat, die door Napoleon zelf werd benoemd, hield de macht.

Met het Concordaat van 15 juli 1801 sloot hij vrede met Paus Pius VII en nam zo de monarchisten de wind uit de zeilen. Na de Vrede van Amiens met het Verenigd Koninkrijk in 1802 zorgde hij ervoor dat de nieuwe grondwet werd aangenomen, waarbij hij tot Consul voor het leven werd benoemd.

Napoleon Bonaparte had nu alle macht en regeerde als dictator.

De weg was vrij om zich helemaal van de overgebleven schijndemocratie te ontdoen en zichzelf tot keizer uit te roepen. Op 18 mei 1804 stemde de senaat om Napoleon Bonaparte tot keizer te benoemen. Op 2 december van dat jaar kroonde hij zichzelf tot keizer in de Notre-Dame van Parijs als Napoleon I, Keizer der Fransen.

Tijdens Napoleons periode als consul en keizer van Frankrijk voerden andere Europese landen, waaronder het Verenigd Koninkrijk, Rusland, Oostenrijk en Pruisen, continu oorlog tegen Frankrijk. Napoleon Bonaparte wist zijn vijanden echter keer op keer te verslaan en kreeg zo meer en meer controle over Europa. Op het hoogtepunt van de militaire loopbaan van Napoleon Bonaparte, rond 1812, was bijna geheel Europa Frans, een Franse vazalstaat of een Franse bondgenoot. Het huidige België en Nederland werden ingelijfd.

Frankrijk had Nederland en delen van het huidige Duitsland en Italië in zijn macht. Napoleon Bonaparte zette daar verschillende familieleden op de troon.

Jozef

Lodewijk

Jérôme

Elisa

Joachim

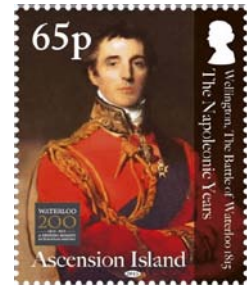
Eugène

Zijn oudere broer Jozef werd koning van Napels en later Spanje, zijn broer Lodewijk koning van Holland, zijn broer Jérôme koning van Westfalen, zijn zus Elisa prinses van Lucca en Piombino en groothertogin van Toscane, zijn zwager Joachim Murat eveneens koning van Napels (na Jozef) en zijn stiefzoon Eugène de Beauharnais onderkoning van het Koninkrijk Italië. In 1802 maakte de Vrede van Amiens een einde aan de oorlog met het Verenigd Koninkrijk. Napoleon Bonaparte had toen voldoende politieke rust en kon beginnen met de wederopbouw van Frankrijk.

Napoleon werd in eerste instantie door de Europese Staten gezien als degene die in Frankrijk de onrust na de Franse Revolutie de kop wist in te drukken. Zijn veroveringsdrang en zijn monarchistische neigingen boezemden echter veel vrees in.

NAPOLEON EN DE SLAG BIJ WATERLOO 3

Zijn zelfkroning tot Keizer in 1804 werd door de Europese vorstenhuizen niet gewaardeerd en kreeg daardoor steeds meer vijanden. De Britten zegden als eerste het bondgenootschap met Frankrijk op, daarna deden de Rusland, Zweden, het Heilige Romeinse Rijk, Oostenrijk en het Koninkrijk Napels hetzelfde en samen verklaarden ze Frankrijk de oorlog, waarmee in 1805 de Derde Coalitieoorlog een feit was. De Oostenrijkers vielen op 8 september Frankrijks bondgenoot Beieren binnen, maar Napoleon trok snel tegen hen op. Hij versloeg in oktober een groot Oostenrijks leger bij Ulm en marcheerde op naar Wenen en bezette zelfs de Oostenrijkse Hoofdstad. De Oostenrijkse en Russische legers wilden Wenen heroveren maar Napoleon boekte op 2 december in de Slag bij Austerlitz weer een grote overwinning. Het resultaat was dat Oostenrijk en Rusland op 26 december 1805 de Vrede van Presburg moesten sluiten met Frankrijk. Het Verenigd Koninkrijk had op 21 oktober 1805 ter zee een beslissende overwinning op Frankrijk behaald, in de Slag bij Trafalgar.

Alexander I

Intussen leed de Russische economie ernstige schade door het door Frankrijk opgelegde Continentaal Stelsel, dat de handel met Groot-Brittannië verbood. Alexander I de Russische Tsaar, zag dat zijn economie schade opliep, en trachtte deze voorwaarden te verzachten. Napoleon gaf geen gehoor aan deze klachten, en uiteindelijk herstelde de tsaar het contact met zijn oude handelspartner Engeland. Op 31 december 1810 liet Rusland weten niet langer bondgenoot van Frankrijk te willen zijn. Napoleon ging hier niet mee akkoord, en trok naar Rusland. Hij had het plan om heel Europa te veroveren. In 1812 maakten Frankrijk en Rusland zich dan ook klaar voor de oorlog.

Napoleon stelde een leger van 500.000 man van verschillende nationaliteiten samen aan de oostgrens van het huidige Polen. Naast de Fransen waren ook Italianen, Polen, Pruisen, Zwitsers, Nederlanders, Duitsers en Spanjaarden vertegenwoordigd. Het leger werd "La Grande Armée" genoemd.

Op 22 juni 1812 verklaarde Napoleon aan Rusland de oorlog. De volgende dag begon hij met de oversteek van de Memel. De oversteek werd gecompliceerd op 24 juni, waarna hij Rusland binnenviel. Toen de Russen zagen hoe groot het leger van Napoleon was, trokken ze zich terug. Op de terugweg pasten ze tactiek van de verschroeide aarde toe en

vernielden alles wat maar bruikbaar zou kunnen zijn voor Napoleon en zijn leger, ook de waterputten werden vergiftigd. In het leger van Napoleon braken allerlei besmettelijke ziekten uit, zoals tuberculose en vlektyfus. Napoleon had gedacht de Russen vlak over de grens al te verslaan en verder van het land

dat hij veroverd had te kunnen leven, maar moest een uitputtende tocht maken met gevechten, gebrek aan voorraden en schermutselingen.

OP 15 augustus bereikte het Franse leger de Dnjepr. Bij Smolensk vonden op 17 augustus daadwerkelijk gevechten plaats, maar niet de beslissende waarop Napoleon gerekend had. Hierop trok het Russische leger zich weer terug.

NAPOLEON EN DE SLAG BIJ WATERLOO 4

Tsaar Alexander I droeg het bevel over de twee Russische legers over aan veldmaarschalk Michail Koetoezov en droeg hem op eindelijk het gevecht met de Fransen aan te gaan. Die confrontatie zou plaatsvinden bij Borodino. Een groot aantal Franse soldaten was onderweg gestorven of gedeserteerd en er moesten eenheden achterblijven om de flanken en bevoorradingslijnen te beschermen. Op 5 september leverde een felle strijd de Fransen de controle op over de Schevadino-redoute, die een sleutelpositie innam voor hun verdere opmars.

Slag bij Borodino

Koetoezov

Herdenking Slag bij Borodino

Na 800 kilometer in 82 dagen bereikte hij Moskou. Op dat moment was al meer dan de helft van het leger van Napoleon omgekomen, en nog steeds had hij geen beslissende slag kunnen leveren. Ook de Russische verliezen waren groot, maar de Russen konden deze nog aanzuiveren. Het Russische leger onder leiding van maarschalk Michail Koetoezov had besloten Moskou niet te verdedigen, maar de stad te evacueren, en ook het leger oostelijk van Moskou terug te trekken. Napoleon "kreeg" Moskou wel, maar de tsaar hoefde zich niet over te geven. Bovendien staken de Russen ook hun eigen "tweede hoofdstad" in brand om Napoleon zo uit te putten. De Russen wilden geen vredesverdrag, en door een tekort aan voedsel kon Napoleon niet anders doen dan zich terugtrekken. De grote brand in Moskou droeg zeker bij aan de Russische eindzege.

De terugtocht uit Rusland was verschrikkelijk. Napoleon had al 400.000 soldaten en 100.000 paarden verloren tijdens de heenreis en deze verliezen zouden verder oplopen. Diegenen die overbleven waren goed en redelijk uitgerust, voldoende gevoed en goed getraind. Het waren vooral de aanvullingstroepen die het zwaar te verduren hadden gehad. Napoleon besloot door een verkeerd uitgevoerde verkenningstocht de zelfde weg terug te nemen. Dit was een grote fout. Alles was al kaal geplukt en leeg geroofd, vervolgens viel de winter in en vanaf 16-11 kwam de temperatuur niet meer boven het vriespunt, hoewel de temperatuur voor Russische begrippen hoog te noemen was. Veel soldaten stierven door bevriezing, mede doordat zij slechter gekleed waren. De wegen waren door bevriezing onbegaanbaar, de weinige paarden die nog over waren braken hun benen en de vele gewonden vielen uit de karren en werden verpletterd. Toen het leger de rivier de Berezina overstak, begaf een van de door hun zelf geïmproviseerde bruggen het, waarbij vele soldaten in het ijskoude water omkwamen. Ondertussen werd het leger steeds aangevallen, en toen het op 18 december de Russische grens bereikte was nog maar een derde van de soldaten in leven.

De grote brand in Moskou

**in Januari en Februari komt deel 5 en 6
in ons maandblad te staan.
bent u nieuwsgierig kijk dan op onze web-site**

de redactie

